

Theatergezelschap De Roovers speelt 'Joe's ark' van Dennis Potter

'Over sterven moet je niet te serieus doen'

'Toen ik dit stuk voor het eerst las, moest ik vreselijk huilen', zegt actrice Carly Wijs over *Joe's ark*. En toch maakten De Roovers er resoluut een komedie van.

DOOR WOUTER HILLAERT

ANTIWERPEN • Na het korte *Mery* gaat het voor De Roovers opnieuw om een oefening in kristalliseren. Acteur Luc Nuyens: 'Hoe krijg je met een minimum aan middelen een maximum aan associatiemogelijkheden?'

Joe's ark werd voor het eerst op de BBC vertoond op 14 februari 1974, op Valentijn dus. Het script van Dennis Potter, als tv-maker vooral bekend van *The Singing Detective*, is nochtans het tegendeel van een *love story*. Als dierenwinkeluitbater Joe zijn dochter Lucy verliest aan kanker, geeft hij zelf ook zijn diepe geloof in God op. Daarvoor heeft Lucy op haar ziekbed zelf de verliefde John al de bons gegeven. Haar broer Bobby komt dan weer te laat. Voor altijd te laat.

"Ik twijfel er niet aan dat iemand op het scherm de liefde zien bedrijven onderhouder is dan iemand zien sterven", schreef Potter bij het script. "Het is dan ook veel vaker eros dan thanatos die op tv rondartelt". Maar zelf wilde hij het in *Joe's ark* anders. Het stuk werd een opmerkelijke voorafspiegeling van zijn eigen toekomst. Dag op dag twintig jaar later, op Valentijn 1994, kreeg Potter te horen dat hij aan terminale lever- en pancreaskanker leed. Hij overleed vier maanden daarna, een week na zijn al even zieke vrouw.

■ Acteurs Leen Diependale, Luc Nuyens, Wouter Hendrickx en Carly Wijs (v.l.n.r.). 'Dit stuk is een vrij simpel verslag van iemands sterven, zonder grote filosofische gedachten. Maar dat maakt het des te pijnlijker.'

Befaamd is het laatste interview met Potter op Channel 4. "Hij deed dat met pijnstippen en met de morfine bij de hand, maar hij ging maar door", vertelt Luc Nuyens, naast Carly Wijs, Leen Diependale en Wouter Hendrickx de enige kern-Roover in *Joe's ark*. "Op het eind concludeert hij heel nuchter dat hij toch een paar keer bevlogen is geweest. Dat kon hij in zijn stukken ook goed: die momenten van het volle leven zo vatten dat ze een extra glans aan de dingen geven."

ACTRICE CARLY WIJS:

Als je in dit stuk een potje gaat zitten huilen, wordt het heel snel viezig. Dus moest het een komedie worden

In zijn inleiding bij *Joe's ark* had Potter nog gesuggereerd dat doodgaan wel eens overroepen wordt. "Als een familielid sterft, kun je daar natuurlijk niet mee lachen", zegt Nuyens, "maar uiteindelijk is het ieders lot. Het heeft dus geen zin om er al te serieus over te doen." Carly Wijs gelooft vooral in de eenvoud waarmee Potter in *Joe's ark* de dood tegemoet treedt. "Het is een vrij simpel verslag van iemands sterven, zonder grote filosofische gedachten. Maar net daarom

wordt het des te pijnlijker."

Zoveel emotionaliteit in zo'n schijnbaar dun stukje is niet meteen wat je van De Roovers verwacht. Toen ze in 2003 al eens met Potter uitpakten, kozen ze met *Blue Remembered Hills* voor een stuk over de oorlog door de bril van kinderen. Een uitdagend discussiethema zoals ze er in de voorbije vijftien jaar wel meer hebben gehad. Waarom nu dit? "Hoe meer je van één auteur doet, hoe meer je ervan kent", zegt Nuyens. "Ook van Miller of Camus hebben we twee stukken gespeeld en zo een repertoire uitgebouwd. En dit script kan wat simpeler lijken, maar ook bij Potter is er heel wat denkwerk verricht om alles terug te brengen tot het minimale. Het gaat ons niet alleen om de intellectuele impact, maar ook om de emotionele."

Papegaai met sterallures

Dat laatste was vooral voor Wijs (die in 2004 met Ryszard Turbiasz het geslaagde *Wat is denken?* maakte) een grote uitdaging. "Ik heb het van nature meer voor ideeënstukken. Nu is de hamvraag: wat is voelen? Als je in dit stuk een potje gaat zitten huilen, wordt het heel snel viezig. Dus hebben we al vroeg beslist dat het een komedie moest worden. Zoals je tijdens de maaltijd na de begrafenis van je dierbaarste vriend ongelooftijd aan het lachen gaat."

Erg symbolisch is de doodschreeuw die Joe's papegaai bij aanvang uitkrauwt. De Roovers repeteerden even met een levende vogel, maar zetten die al snel aan de deur. "We waren eerlijk gezegd allemaal een beetje bang van dat beest, en hij heeft mij ook twee keer gebeten", lacht Nuyens. "Bovendien had hij al meegespeeld in *Maria Eeuwigdurende Bijstand* van Arne Sierens, en dat vonden we geen referentie. Hij leed aan sterallures, wat natuurlijk niet kan in een collectief."

Tot 6/11 in Monty, Antwerpen. Op tournee tot 22/12. Info: www.deroovers.be